

ANGERMAN

— organ för Ångermanlands Hembygdsförbund —

1
88

**Folket
på
Berget**

Sidorna Fyra-Fem

**Det här
är Sonja**

Sidan Sex

**Norell
om Tant
Nordin**

Sidan Åtta

**DÖRREN ÖPPEN
TILL SJÄLEVAD**
— årets stämmovärd

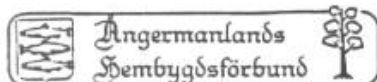
Sidan Sju

ANGERMAN

ORGAN FÖR
ÅNGERMANLANDS HEMBYGDSFÖRBUND

Adress:
c/o Kåge Production
Myckelby 1872
870 52 NYLAND

Redaktionskommitté:
Sture Forsberg, Grundsunda,
Marianne Hedman, Sollefteå,
Börje Sehlin, Nordingrå,
Kåge Wiklund, Styrnäs.

Adress:
c/o Sonja Sahlén
Svedje 1359
890 37 GIDEÅ

Förbundsstyrelse:
Sonja Sahlén, Gideå, ordförande,
Sigrid Berglund, Anundsjö,
Sigfrid Fahlén, Sollefteå,
Sture Forsberg, Grundsunda,
Margareta Grafström, Säbrå,
Marianne Hedman, Sollefteå,
Stig Larsson, Härnösand,
Olov Norberg, Nätra,
Börje Sehlin, Nordingrå,
Sven-Olof Sehlin, Junsele,
Marianne Sjölander, Gudmundrå.

Styrelsesuppleanter:
Martin Alback, Resele,
Erik Bäckström, Högsjö,
Allan Fahlén, Ullånger,
Stig Hägglund, Skorpéd,
Ulla Nätterlund, Vibyggerå,
Eivor Persson, Arnäs,
Jan Stattin, Torsåker,
Göran Stenmark, Junsele,
Lilly Wahlström, Nätra,
Kåge Wiklund, Styrnäs.

Samfällt blir Angerman

Det är en rykande färsk publikation du håller i handen. Ändå är den faktiskt en fortsättning av något som var. "Angerman" är nämligen delvis en fortsättning på saligen avsnade "Samfällt".

Det var 1981 som Samarbetskommittén mellan Hembygdsförbunden i Ångermanland och Medelpad med Murbergets och Tommy Puktörnes hjälp började ge ut "Samfällt". Tidningen kom sedan i sammanlagt fem nummer fram till 1985, varefter den avsnade. Vi ska inte orda mera om den och vad som hände.

Sedan något år tillbaka har tankarna på en ny tidning funnits i Ångermanlands Hembygdsförbunds styrelse, och i höstas bildades en kommitté för att ta hand om det hela. "Angerman" är resultatet av detta, och det första nummer du nu håller i är ett provnummer. Kom gärna med synpunkter och inte minst: artiklar och artikeluppslag!

Namnet "Angerman" är också lite av ett försök. Om du har något riktigt bra namn, som i ett slag talar om att det är Ångermanland och Hembygdsrörelsen det handlar om, så vill vi i kommittén gärna få höra det!

Namnet har självfallet med vår historia att göra, och med bakgrunden till att vårt landskap – som faktiskt består inte bara av Härnösands, Kramfors, Sollefteå och Örnsköldsviks kommuner utan också av Nordmalings kommun och Bjurholmsdelen av Vännäs kommun samt Backe-Hoting-delen av Strömsunds kommun! – heter som det gör.

"Angermanna land" betyder "vikfolkets land". Ordet "ånger" har vi sedan med i många Ortsnamn av samma skäl. Och varför landet var vikfolkets land, förklaras i artikeln intill och av kartan.

Från kommittén och hembygdsförbundet hoppas vi nu bara att "Angerman" ska bli ett inarbetat begrepp och en läsvärd publikation. Samt naturligtvis ett språkrör för såväl förbundet som för hembygdsrörelsens medlemmar, som är många tusende i vårt vik-land!

Angermannens land...

Det är ca 7 000 år sedan vårt landskap befolkades. Det var sedan isranden dragit sig tillbaka norrut, och av kartan intill – som bygger på en karta i "Stenålder och bronsålder i Ångermanland-Medelpad" utgiven av Murberget 1984 – ser vi att mycket land låg under vatten och att landskapet hade många vikar och fjordar. Något som alltså förstärker begreppet angermannens, dvs vikfolkets, land.

Namnet Ångermanland nämns första gången i en norsk avhandling från omkring 1180. I Hälsingelagen, nedskriven omkring 1320, nämns också landskapet:

"Ångermanälven, där tillkommer det hela landets män att hålla färjor och broar, där sådant har varit från fordom, färja där ej bro kan vara."

Av denna uppgift förstår man också att landet även vid den tiden var präglad av vikar, sund, sjöar och älvar.

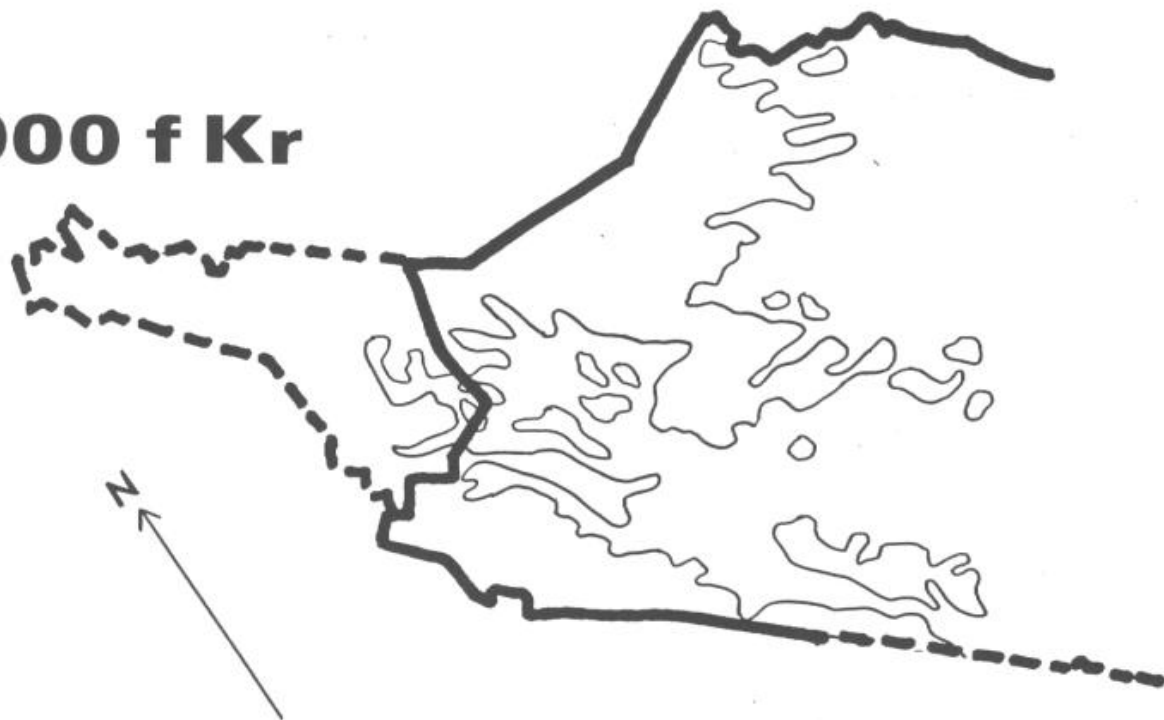
Om Angermannens land kan vi också läsa senare, som i den 1794 av assessorn och ledamoten av KGL Patriotiska sällskapet, Eric Tuneld, utgivna "Geographie Öfver Konungariket SWERIGE". Där kan vi läsa följande:

"Landskapet ligger åfvanför Medelpad och menas hafva fått sitt Namn af ordet Angur, som betyder Vik, efter som det til större delen är med Vikar och trånga Dalar genomskuret; så att Ångermanland betyder så mycket som Vikmannaland."

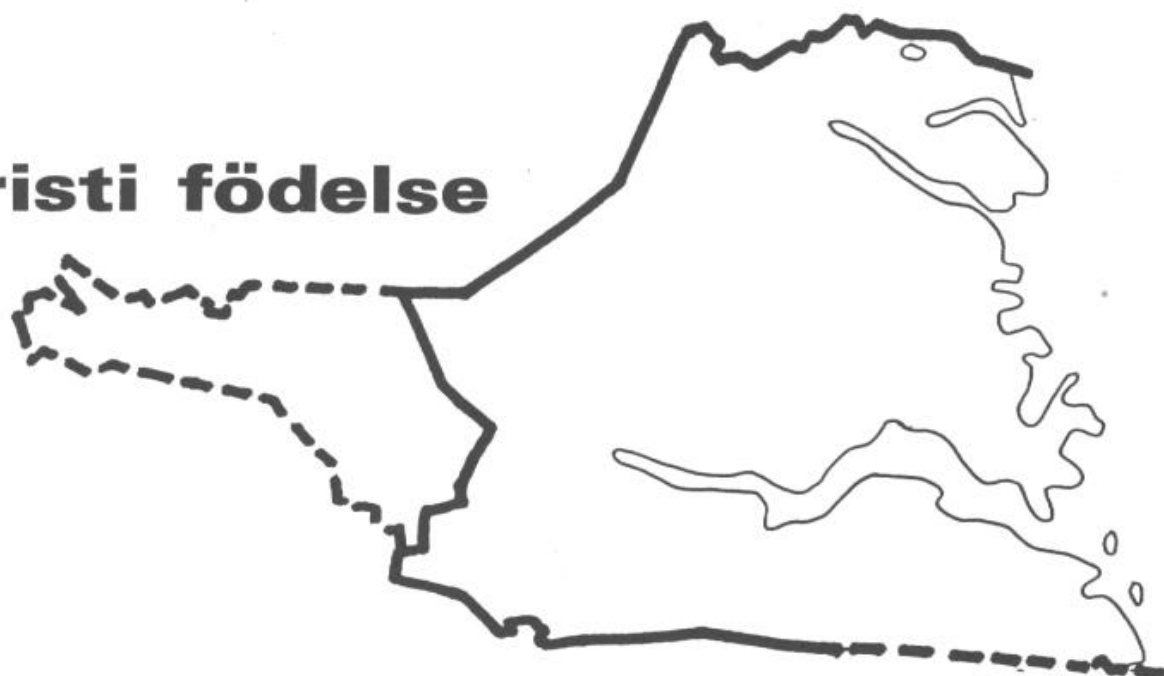
Denna beskrivning står sig i allt väsentligt bra än idag, liksom tolkningen av namnet på landskapet. Präglingen av vikar och vatten var dock troligen ännu mer betydande då, eftersom man kan räkna med att vattenytan stod omkring två meter högre än nu, räknat utifrån en landhöjning av en centimeter per år, som varit rådande under tiden.

Än idag kan man dessutom också med fog hävda att Höga Kusten är ett bevis på att detta är vikfolkets land.

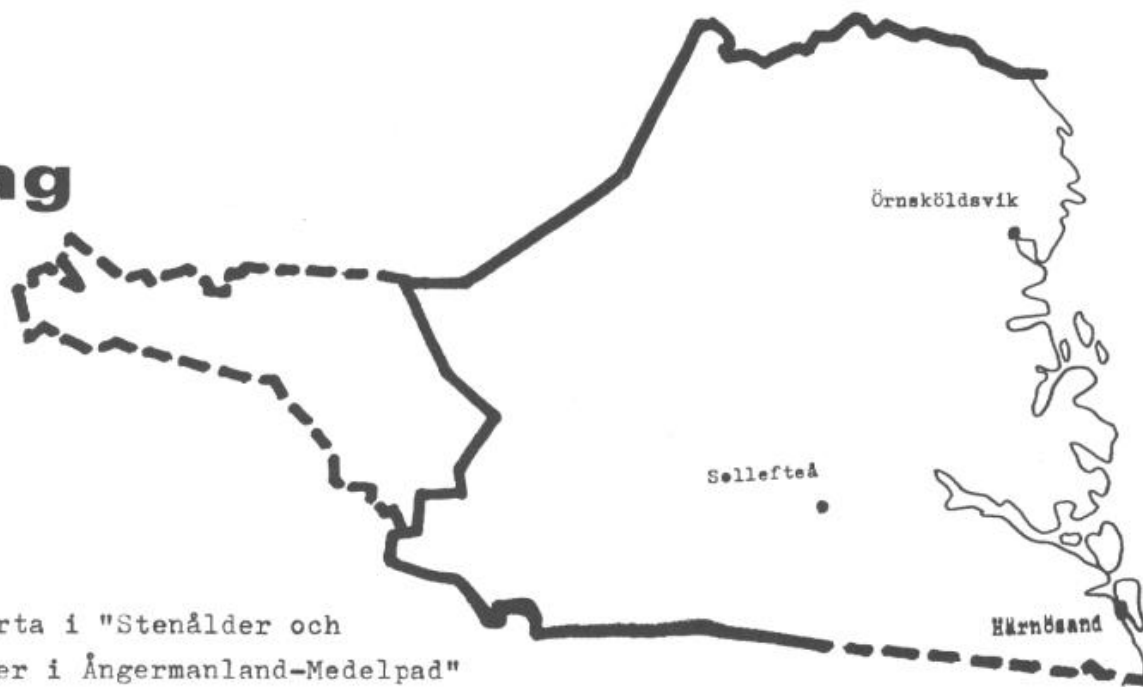
7000 f Kr

Kristi födelse

Idag

Efter karta i "Stenålder och
bronsålder i Ångermanland-Medelpad"

Högt uppe på berget....

MURBERGET

"Högt uppe på berget, jag har till en vän..." börjar en gammal 50-talsschlag. På sitt sätt speglar textraden faktiskt också förhållandet mellan hembygdsrörelsen och länsmuséet-Murberget. Där uppe "på berget" har vi våra vänner när det gäller att ha hand om och göra något åt våra samlingar, eller åt våra hus, som många gånger är verkliga kulturhus.

Här uppe finns de, antikvarierna med kunskaperna, även om det tyvärr inte finns någon antikvarie särskilt avsatt bara för hembygdsföreningarna — trots att det skulle behövas med de uppåt 50 hembygdsföreningar som länet i sin helhet bjuder.

Vilka är då "Murbergsmaffian"? På bilden ser du något av "grädden" av den. På bilden ser vi fr v:

- Ove Norberg, 1:e antikvarie på avdelningen för arkiv, bibliotek och samlingar.

- Anders Wallander, 1:e antikvarie på avdelningen för dokumentation och kulturminnesvård.

- Gunnel Nordstrand, 1:e antikvarie på avdelningen för information och undervisning.

- Tommy Puktörne, landsantikvarie och "högste boss".

- Lennart Forsberg, antikvarie och arkeolog.

- Karin Östman, kamrersassistent och den som håller i kanslitrådarna.

- Cecilia Botorp, vik 1:e antikvarie på avdelningen för friluftsmuséer och teknisk avdelning.

- Hjärdis Ek, byggnadsantikvarie.

- Inger Stenman, musikantikvarie.

Det här är uppgifterna

☐ Avdelningen för arkiv, bibliotek och samlingar.

Den avdelningen ska svara för dokument-, bild- och ljudarkiv. Dessutom referensbibliotek och samlingar i arkiv, föremålsarkiv och utställningar. Dessutom också konserveringsverksamhet.

☐ Avdelningen för dokumentation och kulturminnesvård.

Den avdelningen ska svara för dokumentation av kulturlandskapet och dess förändringar. Dessutom

sköta kulturminnesvärden av den fysiska miljön.

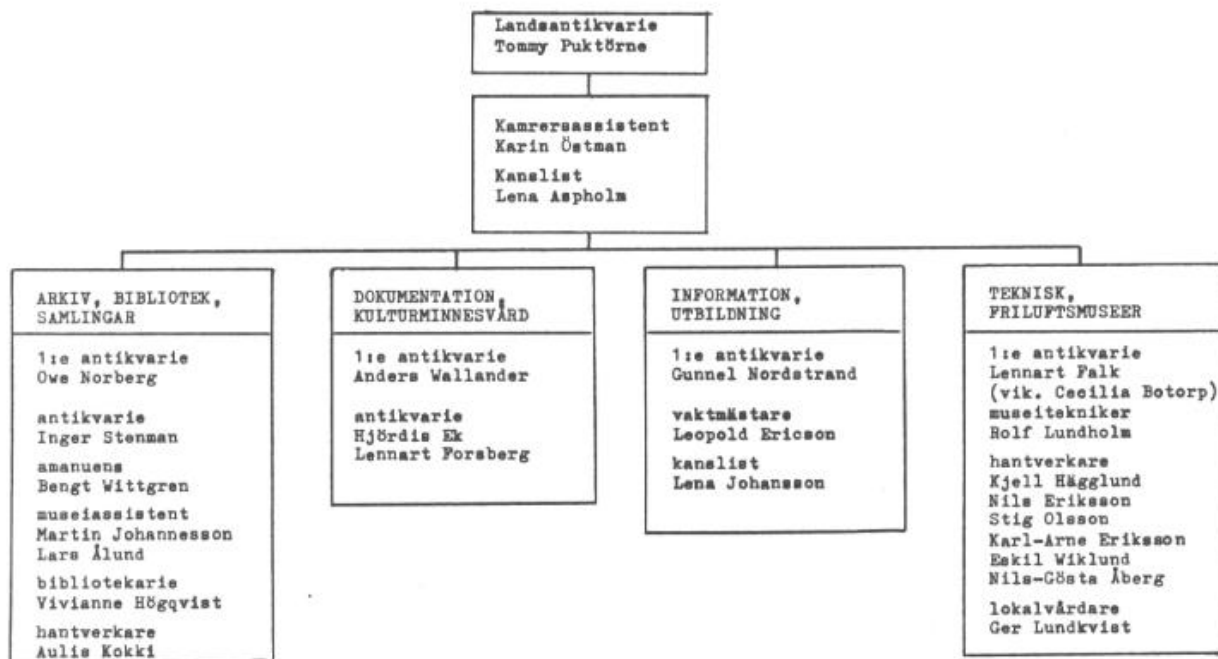
☐ Avdelningen för information och undervisning.

På den avdelningen ska man svara för information om muséet samt dess utåtriktade verksamhet genom utställningar, publikationer, program- och pedagogisk verksamhet. Den avdelningen ska också svara för receptioner på muséet.

☐ Avdelning teknisk och friluftsmuséer.

På den avdelningen ska man svara för musei- och utställningsteknik, fastighetsskötsel och lokalvård. Dessutom ska man svara för vård och underhåll av friluftsmuséernas byggnader och markområden. Till den avdelningen hör en museitekniker.

Ovanstående beskrivningar grundar sig på dagens arbete och planerat arbete i den nya organisationen med ett nytt länsmuseum (se artikeln nedan). I den nya organisationen planeras en avdelning för administration och förvaltning samt en särskild avdelning i form av en länsbildcentral.

108-åring som blickar framåt

Länsmuséet-Murberget är en pigg åldring. Det var 108 år sedan den såg dagens ljus, då under namnet Västernorrlands läns museisällskap. 108-åringen blickar dock just nu framåt. Till 90-talet och det nya länsmuséet i gamla Gådeå sjukhus i Härnösand.

Biskopen Lars Landgren – som nyligen varit föremål för särskild ihågkomst eftersom det i mars 1988 var 100 år sedan han dog – var initiativtagaren till sällskapet. Det fick snabbt vind i seglen genom donationer från vittberesta sjökaptenen i den betydande sjöfartsstaden Härnösand.

En av de tidiga initiativ som sällskapet tog var att 1885 se till att nipbranten i Torsåker förstärktes så att man kunde förhindra fortsatt erosion i ruinkullen av den medeltida fogdeborgen. En borg som nu i sinom tid är föremål för utgrävning.

□ Fiskekapell

En annan tidigt insats var att 1891 köpa det rivningshotade fiskekapellet på norra Ulvön, ett av de äldsta, bevarade fiskekapellen efter norrlandskusten.

Efter den flygande starten tynade dock verksamheten av, även om natur- och kulturhistoriskt museum kunde öppnas 1903 i Hushållningssällskapets hus. 1909 kom dock en injektion i form av Theodor Hellman, och han bildade då Föreningen för norrländsk hembygdskforskning. En förening som var uppdelad i olika avdelningar, varav en skulle svara för uppbyggnaden av Norrlands kulturhistoriska museum.

□ Landstatshus

1911 kunde man så hyra landstatshuset vid Torget och inrätta museum och bibliotek. De kulturhistoriska samlingarna ställdes nu ut här, medan de naturhistoriska blev kvar i Hushållningssällskapets hus.

1913 togs så steget mot "Norrlands Skansen" då man började bygga upp Murberget och flyttade ett stort antal byggnader dit. Man rekonstruerade ett antal gamla miljöer, enligt Skansenmodell.

Nu blev det dock inget Skansen på Murberget, men det är ändå Norrlands största friluftsmuseum. Inte heller blev det något norrländskt museicentrum. Hembygdsföreningens ombildades från att vara Norrlands till att inskränka sig till Västernorrland.

□ Magasinera

Riktigt problematiskt blev det 1932 då man var tvungen utrymma landstatshuset. Samlingar fick magasineras i friluftsmuséet vilket blockerade museiverksamheten. Det blev inledningen på problem som fortfarande gäller än idag.

Handlingskraften fanns dock ännu kvar, och 1940 utfördes t ex en betydande kulturinsats genom att man köpte in Genbergiska gården i Myckelgensjö i Anundsjö. Det är Norrlands enda komplett bevarade bondehemman från självhushållets dagar.

□ Redan -29

Tankar på museibyggnad fanns också under alla år, och de startade faktiskt redan 1929, då en arkitekt gjorde en ritning till en större museibyggnad i friluftsmuséets grannskap.

Planerna förverkligades aldrig och frågan har sedan stötts och blötts i många år. På 40-talet var det ett museum på Kanaludden som var aktuellt, på 60-talet var det Mellanholmen, vid stadsbiblioteket och Teatern, på 70-talet var det gamla landstatshuset igen, men det var för litet och blev istället konsthall.

Idag är det näst intill klart med att Gådeå sjukhus – med tillbyggnad – blir det nya länsmuséet. Planerna är storvulna för detta 60-miljonersprojekt. Så här uttrycker Tommy Puktörne det:

□ Två trådar

– Utställningsprofilen för muséet kan beskrivas som en totalutställning med tematisk uppläggning längs en tidsaxel. Basutställningens röda tråd har tvinnats av två genom alla tider för människans livsvillkor oumbärliga livsbetingelser: rinnande vatten samt jakt och fiske.

I det nya muséet planeras en tids-tunnel där man kan resa från nutid till istid. Vidare skall besöksutställningarna kompletteras med mindre, utbyt- och utlåningsbara utställningar samt tillfälliga utställningar.

□ Tidsspegel

– Muséet ska också vara en tids-spegel för aktuell debatt, menar Puktörne.

Samtidigt bevaras naturligtvis Murberget, och får en mer utpräglad profil. Här ska det gamla norrländska bondesamhället finnas i miniatyr med riktiga djurbesättningar!

Länsmuséet-Murberget är alltså en 108-åring som klart blickar in mot framtiden.

Källa: T Puktörne, "Projektering av Gådeå sjukhus till länsmuseum",

Visste ni att vi i Ångermanlands Hembygdsförbund har en medelpading som styr? För Sonja Sahlén, som blev ny ordförande förra årsstämman, är född och uppvuxen i Timrå. Men sedan många år är hon naturaliserad ångermanlänning, som tur är.

Sonja föddes för 48 år sedan och växte upp och skaffade sig sin kunskapsgrund nere i grannlandskapet. Sedan drog hon till Uppsala, som så många andra norrlänningar, för att studera vidare.

Det blev till sist en fil kand i nordiska språk, litteraturhistoria och konsthistoria, vilket sedan ledde vidare till Bibliotekshögskolan i Stockholm. Sedan vidare till jobb i Västerås, Enköping, Härnösand och Umeå innan hon blev bibliotekarie 1982 på Örnsköldsviks stadsbibliotek.

□ Service

– Det är en halvtidstjänst som omfattar biblioteksservice till gamla, sjuka och handikappade, berättar hon om sitt jobb.

Intresset för hembygdsrörelsen har funnits länge, och 1978 blev hon ordförande i sin hemförening i Gideå. Det är ju där Sonja bor, till vardags.

– På det historiska årsmötet sa föreningens dåvarande allt-i-allo, en 80-årig lärarinna, efter att ha slagit näven i bordet att "det ska vara manliga präster och manliga ordförande!", minns hon om detta.

□ Bromsen

Sedan dess har dock Gideå Hembygdsförening – där varannan vuxen gideåbo är medlem – haft en kvinnlig ordförande. Idag säger hon att hon dock har bromsen ilagd när det gäller det jobbet. Engagemanget i Ångermanlands Hembygdsförbund tar ju också sin tid, och sedan finns ju familjen – man och tre barn 11, 17 och 19 år.

Sedan 1979 har hon suttit i Hembygdsförbundets styrelse, och alltså sedan i juni ifjol på stämman i Gudmundrå, som ordförande. Samtidigt har hon verkat i styrelsen för samarbetskommittén för Nolaskogs hembygdsföreningar och i Riksförbundets ungdomskommitté.

□ Trygghet

– Hembygds känsla och samhörighet ger en enorm trygghet, säger om hembygdsarbetet.

Hon intresserar sig dessutom också för hembygdsforskning. I fem år, fram till 1986, var hon ordförande i Norra Ångermanlands Hembygdsforsknare.

– Det intresset började så smått med släktforskning 1961, på den gyllne tid när man fick sitta och bläddra i originalhandlingar på landsarkivet i Härnösand, säger

Sonja Sahlén

– medelpading som styr i Ångermanland

Sonja Sahlén tillsammans med förra ordföranden Tyko Lundqvist, vid förra årsstämman.

Foto: MÄRIT NILSSON

hon.

Detta område hoppas hon få ägna mer tid åt när barnen är utflugna.

□ Sektioner

I Hembygdsförbundet har hon fört in ett nytänkande med sektionssindelningar för effektivare arbete med olika frågor. Idag finns en PR- och publikationssektion, en kultur-

minnessektion, en studiesektion och en ungdomssektion.

Naturligtvis finns mer att säga om Sonja. Som att hon är vegetarian, biodynamiker, miljövän, natursvärmare, tar sig tid läsa böcker – favoritförfattare är Torgny Lindgren och Sven Delblanc – och är kattvän. Bland annat.

Det är inte första gången Ångermanlands Hembygdsförbund håller sin årsfestlighet i Själevad. Redan under föreningens allra första skälvande år, för 54 år sedan, höll man sin sommarfest här. 5 500 personer fanns på plats liksom kronprinsen, sedermera kungen Gustaf VI Adolf, med hustru! En flygande start alltså på Själevadsföreningens verksamhet.

Det var dock året innan, 1933, alltså för 55 år sedan, som initiativet togs till föreningens bildande. Hemmansägaren och affärsmannen Per Linnman i Överhörnäs lanserade tanken i Haffsta lokalavdelning av Svenska folkförbundet i början av året.

Den 29 september kom man sedan "till skott" och i Örnsköldsviks Allehanda fanns ett upprop där man manade intresserade själevadsbor att anteckna sig på anmälningslistor, och en månad senare hölls det första protokollförda sammanträdet. Linnblom blev förste ordföranden, och föreningen fick under första verksamhetsåret hela 387 medlemmar! Idag har man ca 1 100 medlemmar.

□ Elddopet

Elddopet kom sedan efterföljande sommar med hembygdsförbundets festlighet. Inte bara kronprinsparet tillhörde celebriteterna, utan där fanns också landshövdingen Anders Wijkman.

Någon hembygdsgård hade man dock inte, och självfallet började man tidigt diskutera kring att skaffa en sådan. Buden var många. Bl a erbjöd sig Hampnäs folkhögskola att uppföra en gård, men eftersom föreningens styrelse var tveksam till detta, föll erbjudandet.

Här höll förbundet årsfest redan 1934

□ Olssons gård

Efter flera turer köpte man dock för 325 kr Jan Olssons gård i Komnäs. Gården var byggd 1820. Någon tomt att ställa den inköpta gården på hade man dock inte. Först i oktober 1937 fick man köpa en samfällighet av byamännen i Överhörnäs, för 1 000 kr. Där skulle gården ställas upp.

En noggrann planering vidtog och sommaren 1939 började man med märkningen och rivningen av gården i Komnäs, samtidigt som man började gräva en riktig grund. Dessutom köpte man in ytterligare en gård – Edins i Berg – för 300 kr för att få extra virke för att ersätta det dåliga virke som fanns i den ursprungliga gården.

□ Invigning

Det rådande världsläget spelade dock in och först i augusti 1942 kunde man hålla en fest i gården. För kommunalnämndens ledamöter med fruar. Då var det mesta av arbetena färdiga och man hade en hembygdsgård. Invigning blev det 1943, alltså tio år efter att föreningen bildades. En fest som lockade 3 000 personer och där man fick se folklustspelet "Ett bondbrolopp för 100 år sedan" av Erke Sjödin.

□ Krönikespel

Apropå spel så hade sedan krönikespelet "Kam i Nessom" premiär här 1946, vid de numera årliga som-

marfesterna.

Tillskott på byggnadssidan har sedan hembygdsgården fått 1949, då man uppförde en kornbastu från Gerdal, 1956, då man timrade upp smedjan från Gerdal, 1965, då kornhässan från Billa restes, och 1968, då logen från Teg i Sidensjö uppfördes. Så sent som under Hembygdens År 1984 kom senaste biten till: rundlogen från Skule.

□ Historiskt

Här finns alltså en stor hembygds-gård och en stor, livaktig hembygds-förening. Men mycket annat kan man ju inte vänta sig av denna storbygd, som faktiskt har utmärkt sig sedan historisk tid. Under medeltiden och fram till 1558 omfattade t ex Själevads socken hela den mellersta och norra delen av Nolaskogsbygden; från kusten uppefter Moälvens dalgång emot Åsele lappmark! Här är dessutom "sörkörarbygd" och i Svedje by hölls marknad från 1500-talet till senare delen av 1800-talet. I Gala by fortsatte bygdens andra marknad ända fram till 1903!

Något som är väl värt att erinra sig när Ångermanlands Hembygdsförbund håller sin "jubileumsstämma" här – även om nu förbundets jubileum kommer att högtidlighållas vid en separat fest i sommar.

Källor: Knut Lindersson "Själevads Hembygdsförening 40 år" 1973, och Marianne Hedman "Hembygdsgårdar: Själevad" 1987.

Livligt är det vid den livaktiga Själevadsföreningens hembygdsgård. Bilden är från spelmansstämman 1982.

Foto: STURE FORSBERG

"TANT NORDIN"

I början av innevarande år kunde lokaltidningarnas familjesidor meddela att Magda Nordin, Vallen, Själevad, hade gått bort i sitt nittioåttonde levnadsår. När notisen publicerades hade begravningen redan ägt rum. Så var den bortgångnas önskan. Så typiskt för "Tant Nordin". Aldrig något ståhej kring den egna personen.

För femtio, sextio, sjuttio år sedan var "Nordins på Vallen" ett känt begrepp i Själevad. Det var kyrkortens speceri- och diversehandel, och för det mesta var det Tant Nordin som stod bakom disken.

Ett stycke upp i backen hade "Nordins på Vallen" ett bageri. Där bakades limpor, bullar och mandelkubbar. Tant Nordin stod för den hanteringen också. Det innebar att hon steg upp någon gång mitt i natten och satte degarna!

"Nordins på Vallen" var också först i trakten med motorolja- och bensinförsäljning. Tant Nordin skötte macken.

□ Kaféerörelse

I det inventiöst låga huset på Vallen, vilket fortfarande står kvar, fanns inrymd en kafé- och pensionsrörelse. Jämt hade Tant Nordin en hopar pensionatsgäster i maten. I kaféet hölls gravöl och bröllopsgästtabud och lokala mästerskapstävlingar i schack, allteftersom det föll sig. Och det var förstås den allt bestyrande Tant Nordin som bar ansvaret för den verksamheten också.

De sommarsöndagar när Själevads IK hade haft hemmamatch samlades alla supportrar och fotbollslaget – med centerforwarden Ingvar, tant Nordins äldsta pojke, som självklar centralfigur – på kaféet. Var vädret vackert förlades eftermiddagen och kaffeförtäringen till den stora rönnbersån framför kaféentrén.

□ "Kungens"

– Här får du, sa tant Nordin när man hade gått ett ärende åt henne, och så stack hon åt mig en tioöres Rollo eller en strut med Kungens av Danmark bröstkarameller.

"Nordins på Vallen" hade jordbruk också. Jag tror inte Tant Nordin mjölkade själv så värst ofta för

det fanns pigor på gården. Men det hände, och hon svarade själv för ladugårdens fruntimmersdel – det vill säga grisen, hönsen, korna och kalvarna – medan hennes man hand om hästen. Vallacken som var så ofullständigt kastrerad att han kunde få erektion. En av traktens sevärdheter!

□ Motorbåt

"Nordins på Vallen" hade Moälvens största och stiligaste motorbåt med ruff och en präktig "spis" till inombordare. Nordin själv hade någon motororganisations stora märke ovanför Vegamössans skärm, när han var ute och åkte med sina pojkar. Jag såg aldrig att Tant Nordin var med ombord. Hon hade inte tid, kan jag förstå.

Tant Nordin tillbringade sina sista år på Örnköldsgården. Steg upp om morgnarna före alla andra. Hon sa aldrig mycket. Personalen kunde än-

då ana sig till vad hon hade sysslat med under sin verksamma tid. När det dukades kaffe på gården gick Magda Nordin omkring och såg till att blommorna stod mitt på bordet, att rättningen var perfekt i leden av kaffekoppar och -fat.

□ Inga volanger

Även under sina sista år bar hon klänningar med sådana ärmor som arbetskvinnor i alla tider haft: snäva som slutar strax ovanför handleden. Inga volanger eller manchetter i diskvatten och såskok här inte!

Nu är Tant Nordin borta. Hon hörde till de stilla i landet. Som utträttade mycket och pratade föga. Men när hon sa något så var det alltid klart besked. Det är en människosort som det börjar bli ont om, och jag vet ingen i min barndoms värld som företrädde den bättre än Tant Nordin!

Magda Nordin – Olle Norells "Tant Nordin" – fotograferad inför sin 85-årsdag den 28 mars 1975.

Ytterligare en kampanj

Kampanjen "Hela Sverige ska leva" har nog ingen missat att den pågår. Kampanjen, som officiellt avslutas nästa vår.

Samtidigt pågår dock ytterligare en kampanj, som är mycket lika, och som till vissa delar har samma personer i sina ledningsgrupper. Det är Naturvårdsverkets tre-årskampanj "Nära till naturen".

Huvudsyftet med den kampanjen är att få ut folk i naturen i allmänhet och i naturreservaten i synnerhet. Det finns nämligen en utbredd missuppfattning bland folk om att naturreservat är områden man inte får vara i, men det är faktiskt tvärt om.

I höst ska man därför anordna Naturreservatens Dag runt om i landet. Många andra aktiviteter har också startats.

I sommar, när 5-dagars går i Sundsvall i grannlandskapet Medelpad, blir det dessutom en show inom kampanjen med ingen mindre än Lasse Berghagen. Han har skrivit tio låtar till kampanjen, och de räknas lagom till detta ha kommit på skiva.

Gästabad i Västerås

I juni - 10-13 juni - håller Riksförbundet för Hembygdsvärd sin riksstämma i Västerås. "Nyköpings gästabad", har alltså dragit vidare till Västra Aros, en annan anrik bygd. Till riksstämman är alla medlemmar i hembygdsrörelsen välkomna.

Riksstämmans stämoförhandlingar hålls fredag-lördag 10-11 juni. Under tiden finns också möjligheter till olika stadsvandringar.

Den 11:e övergår stämman till att bli Hembygdsgårdar. Inledningen blir en stor Hembygdsgård på Vallby Friluftsmuseum. På söndag och måndag bjuds sedan ett antal resealternativ. Man kan bese eko-museet i Bergslagen, kulturlandskapet vid Mälaren, möta forntiden i Västmanland, se på Arboga-tråden, besöka nordöstra Västmanland med Sala silvergruva och Väsby kungsgård eller göra industribesök.

Ett välldukat gästabad, med andra ord.

Tufft Tåg

Hur ska det bli med vår järnväg i Ångermanland? Mycket - för att inte säga allt - av den känns nedläggningshotat. Järnväg norr om Sundsvall verkar vara på utdöende.

Så tyckte elever vid Musikhandledarlinjen på Härnösands Folkhögskola, och vid ett symposium i Härnösand i höstas om tågen, där kommunikationsminister Sven Hulterström var med, slog de till och sjön en sång om att "Åka tåg är tufft".

Men de nöjde sig inte med det. De gjorde också en rockknapp med samma text. En knapp som ska visa att man vill slå ett slag för tågen - och i förlängningen kanske också en kustbana efter Norrlandskusten norr om Ångermanälven.

De som vill ha tag i knappar kan ta kontakt med Musikhandledarlinjen på Folkhögskolan i Härnösand (0611-220 80). För de som vill tala om att tåg är tufft för kommunikationsministern, så bor han i Göteborg (031-16 55 16).

Folkhögskola avgör framtid

Folkhögskolorna i landet kan bli de som avgör hur vår framtid ska se ut. Det menar i alla fall professor Ronny Svensson, Norberg, i slutet av mars var han en av föreläsarna på ett seminarium på Folkhögskolan i Härnösand inom ramen för "hela Sverige ska leva".

Till seminariet hade representanter för folkhögskolorna i X, Y och Z län bjudits in, men här fanns representanter ända från Sänga-Säby i Stockholm till Medlefors i Västerbotten.

Folkhögskolorna ligger väl spridda i landet och i de skapenbygderna. De är väl lämpade för de fundamentala utbildningsinsatser som behövs för att hålla demokratin vid liv, menade Svensson.

Han menade att det är dags att välja väg: Turbo-Sverige eller Bygde-Sverige. Turbo-Sverige är det Sverige som långtidsplanerna skissar med all tillväxt i ett T som bildas av Göteborg-Malmö-Stockholm. Bygde-Sverige är det Sverige som blir när glesbygderna kämpar emot och tar fram sina egna resurser.

Svensson påpekade också att kunskapsklyftorna ökar. Kunskaperna är makt, men halva folket har bara folk- eller grundskola. Och i partierna har utbildningen av förortroendevalda eftersatts.

Här är bara att TA initiativ, menade han. Han sjöng också Folkhögskolornas lov med att konstatera:

Folkhögskolan ger en allkunskap som bidrar till ett större perspektiv. Det är viktigt att de slåss för det kunskapsbegreppet, som de gjort till sitt!

Hem för alla i Skorpéd

I sommar blir Skorpeds hemmets Bygdegård ett riktigt hem för alla. Lagom till sommaren öppnar man för allahanda aktiviteter i gården.

Här finns chans hålla bröllopsfester, konferenser, möten, ja här finns även möjlighet att sova. Här finns vandrarhem i nio rum. Servering kan man få efter önskemål.

För de som vill göra något alldeles extra ska det också hållas guldvas-kurser i sommar! Även om man kanske inte hittar guld så man bli förmögen, så kan det vara en avkopplande och rolig selsättning.

I källaren har man dessutom musikstudio för de som är hängade för detta. Och allt detta kan bokas genom att man kontaktar Gösta Hellgren (0661-301 62) eller Helmer Söderberg (0661-302 05).

Peng till hagmarker

Det finns 200 000 kr i länet för innevarande år, att ge bidrag från till brukare som är beredda att fortsätta att på traditionellt sätt hävda ur naturvårdssynpunkt värdefulla ängs- och hagmarker. Länsstyrelsen skrev i april till alla kommuner i Västernorrland om dessa sk NOLA-pengar.

En inventering av ängs- och hagmarker har inletts i länet och beräknas vara färdig till 1990. I den inventeringen vill länsstyrelsen att kommunerna ska vara med.

Länsstyrelsen avser att informera de kommuner som visar intresse för skydd av ängs- och hagmarker, mera detaljerat om hur de ska kunna få NOLA-pengar. Kommunerna är därför i sin tur i behov av kontakter med brukare som vill fortsätta hävda gamla ängs- och hagmarker enligt gamla metoder.

Hela Sverige ska leva!

Hela Sverige ska leva!

Den här kampanjen handlar om
utveckling och bevarande.
Den handlar om framtiden
för Din bygd!

Kampanjen "Hela Sverige ska leva" är nu inne i ett crescendo. I vår och sommar går 110 budkavlar genom landet – varav två i Ångermanland – för att sedan samlas upp och överlämnas till partiledarna den 28 augusti på Skansen.

Ångerman planerar att i nästa nummer berätta om detta crescendo och vad som blev gjort i vårt landskap inom kampanjen.

I nästa nummer kommer också nästa porträtt och en ny gästskrivare. Vilka – det är en välbevarad hemlighet till dess!

